

การศึกษาเจตคติของนักศึกษาสาขาวิชาสัตวศาสตร์ที่มีต่อรายวิชากฎหมาย และจรรยาบรรณสำหรับสัตว์

The study of animal science student's attitude toward animal law
and ethics course

สุรวัดน์ ชลอสันติสกุล^{1*}, และ จารุณี เกษรพิกุล¹

Surawat Chalorsuntisakul^{1*}, and Charunee Kasornpikul¹

บทคัดย่อ: รายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาสัตวศาสตร์ คณะสัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี โดยได้มีการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ของหลักสูตรดังกล่าว ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลในการการประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิจึงได้จัดทำกรวิจัยเพื่อวัดเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อรายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์ โดยใช้แบบสอบถามวัดเจตคติ จากการศึกษารวบรวมข้อมูลในชั้นเรียนครั้งนี้ พบว่า มีนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2561 ที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 100 มีค่าเฉลี่ยเจตคติ เฉลี่ย 3.78 คะแนนแสดงว่านักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อรายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์

คำสำคัญ: กฎหมาย, เจตคติ, นักศึกษาสัตวศาสตร์

ABSTRACT: The animal law and ethics course was studied by sophomore year students of bachelor's degree of animal science program, faculty of animal science and agricultural technology, Silpakorn University, phetchaburi IT campus. This research was conducted for evaluate and improve the course as Thai qualifications framework for higher education by measuring the attitudes of students toward animal law and ethics course with Attitude questionnaire. The results found that 71 students have average attitude score of 3.78 indicating that students have positive attitude towards animal law and ethics course.

Keywords: law, attitude and animal science's students

¹ คณะสัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี เลขที่ 1 หมู่ 3 ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี 76120

Faculty of Animal Science and Agricultural Technology, Silpakorn University, Phetchaburi IT Campus. 1 Moo 3 Tambon Sam Praya, Amphoe Cha-am, Phetchaburi, 76120

* Corresponding author: surawatch@gmail.com

บทนำ

แผนการศึกษาอาเซียน พ.ศ.2559 - 2563 ได้กำหนดประเด็นสำคัญไว้ 8 ประการ (Key Elements on Education) โดยมีประการหนึ่ง คือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้การอุดมศึกษา ด้วยการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สำหรับประเทศไทยมีแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 โดยมีวัตถุประสงค์ข้อหนึ่ง คือ เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาและการส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาและสถาบันการศึกษา ทั้งนี้กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551- 2565 โดยให้การสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดมาตรฐานการศึกษาและปริญญาที่ยอมรับร่วมกันได้ (Mutual recognition) เป็นเรื่องสำคัญในอันดับต้น ๆ โดยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ได้กำหนดให้สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในและระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก เพื่อใช้เป็นกลไกในการรักษาคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้ดำเนินการโครงการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันของผู้เกี่ยวข้องกับการอุดมศึกษา ทั้งสถาบันอุดมศึกษา ผู้ควบคุมมาตรฐาน และผู้ใช้บัณฑิต ทั้งนี้เพื่อให้มีหลักประกันที่ชัดเจนในคุณภาพของบัณฑิตระดับอุดมศึกษา อีกทั้งเพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้แต่ละสถาบันมีการพัฒนาคุณภาพที่สูงขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2557) รายวิชาต่าง ๆ ที่อยู่ในหลักสูตรจึงจำเป็นต้องมีการจัดทำ มคอ. 3 รายละเอียดของรายวิชา และ มคอ. 5 รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา เพื่อการประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชาให้ทันสมัยอยู่เสมอ ดังนั้นการศึกษาเจตคติต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน จะทำให้พันธกิจของการประกันคุณภาพการศึกษามุ่งบรรลุตามเป้าประสงค์ได้ประการหนึ่ง ทั้งนี้องค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ เจตคติที่มีต่อ

การเรียน โดยจะมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เตือนใจ (2549) ได้กล่าวว่า เจตคติเกิดจากการเรียนรู้ของบุคคล ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด หากแต่อาจจะชอบหรือไม่ชอบสิ่งใดต้องภายหลัง เมื่อตนเองได้มีประสบการณ์ในสิ่งนั้น ๆ แล้ว คนในสังคมที่มีเจตคติที่ดีงามตามสังคมต้องการ ในวงการศึกษายังมีความจำเป็นอย่างมากทางโรงเรียนจึงควรศึกษาเจตคติของนักเรียน นักศึกษา หรือนิสิตที่มีต่อวิชาเรียนหรือต่อครู อาจารย์ผู้สอน เพื่อใช้ปรับปรุงแก้ไขวิธีการเรียนการสอนให้เด็กมีเจตคติที่ดีขึ้น การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาเรียนจะทำให้การเรียนวิชานั้นดีขึ้น กล่าวคือ จะสามารถเรียนรู้วิชาใด ๆ ได้ดีขึ้น หากนักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเรียนในวิชานั้น ๆ และนักศึกษาที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน ย่อมทำให้การเรียนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

คณะสัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ได้เปิดสอนหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร ตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 โดยได้มีการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรการศึกษามาโดยตลอด เพื่อพัฒนาหลักสูตรการศึกษาให้ทันสมัยต่อสถานการณ์การผลิตปศุสัตว์ของประเทศไทย ทั้งนี้รายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาสัตวศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2560 ของคณะสัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี โดยจัดอยู่ในหมวดวิชาเฉพาะ กลุ่มวิชาแกน จำนวน 2 หน่วยกิต โดยได้มีการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ของหลักสูตรดังกล่าว โดยเป็นรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์ เน้นมิติทางกฎหมาย ทางสังคม และทางชีวภาพของสัตว์เลี้ยงเป็นเพื่อน สัตว์ป่าและสัตว์ที่เลี้ยงเพื่อเป็นอาหารและสัตว์ที่เลี้ยงเพื่อนงานวิจัย ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจกฎหมายที่สัมพันธ์กับวิชาชีพสัตวบาล ทั้งนี้เพื่อให้ นักศึกษาสามารถปฏิบัติตนได้ตามขอบเขตของกฎหมายและเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสัตวบาลในอนาคตให้สอดคล้องกับกฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ

สศทวบาล ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้จัดทำการวิจัยเพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสัตวศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ที่มีต่อรายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณสำหรับสัตว์ในครั้งนี้ เนื่องจากการเรียนการสอนรายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณสำหรับสัตว์ได้จัดการเรียนการสอนเป็นครั้งแรกของหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาสัตวศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2560 ในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2561 เพื่อที่จะนำมาเป็นข้อมูลในการการประเมินรายวิชาและปรับปรุงการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของรายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์ต่อไป

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยเป็นการศึกษาเจตคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ในระดับปริญญาบัณฑิต หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาสัตวศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2560 ของคณะสัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร

มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ นักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 2 ของหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาสัตวศาสตร์ คณะสัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ที่ได้ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์ ในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2561 จำนวน 71 คน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากการทำแบบสอบถามเจตคติที่มีต่อการเรียนรายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณสำหรับสัตว์ จากนั้นนำผลของแต่ละข้อคำถามมาทำการวิเคราะห์ค่าทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาด้วยการ หาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อวัดเจตคติ จำนวน 14 ข้อ โดยใช้ข้อคำถามทั้ง 2 ประเภท คือ ประเภททางบวกและทางลบ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของ Linkert ซึ่งมีตัวเลือกให้เลือก 5 ข้อ (บุญเรียง, 2530 อ้างโดย เอกลักษณ์, 2554) ดังนี้

ข้อคำถามประเภททางบวก (Favorable Statement)				ข้อคำถามประเภททางลบ (Unfavorable Statement)			
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน	ไม่เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน	ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน	เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

แล้วจึงนำมาวิเคราะห์และหาข้อสรุป โดยกำหนดเกณฑ์ในการคิดคะแนนเฉลี่ยของ

แบบสอบถามตามเกณฑ์ของศักดิ์ชัย (2530 อ้างโดย เอกลักษณ์, 2554) ดังนี้

ถ้าคะแนนเฉลี่ยมีค่าน้อยกว่า 1.55	แสดงว่ามีเจตคติที่ไม่ดีอย่างมาก
ถ้าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.56 – 2.55	แสดงว่ามีเจตคติที่ไม่ดี
ถ้าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.56 – 3.55	แสดงว่ามีเจตคติปานกลาง
ถ้าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.56 – 4.55	แสดงว่ามีเจตคติที่ดี
ถ้าคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 4.55	แสดงว่ามีเจตคติที่ดีอย่างมาก

และมีคำถามปลายเปิด 1 ข้อให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

ผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า มีนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 71 คน โดยมีนักศึกษาตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 100 นักศึกษาทั้งหมด ทั้งนี้ เป็นนักศึกษานหญิง 56 คน คิดเป็น ร้อยละ 78.87

เป็นนักศึกษาชาย 15 คน คิดเป็นร้อยละ 21.13 มีค่าเฉลี่ยเจตคติเฉลี่ยจากแบบสอบถามทั้งหมด 14 ข้อ คิดเป็น 3.78 คะแนน แสดงว่ามีเจตคติที่ดีต่อรายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์ โดยคะแนนในแต่ละข้อคำถามมีดังนี้

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ยเจตคติ	ความหมาย
1. รายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์เป็นวิชาที่น่าสนใจ	3.85	ดี
2. ข้าพเจ้ารู้สึกหงุดหงิดเมื่อเรียนรายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์	3.62	ดี
3. การเรียนรายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์เป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย	4.42	ดี
4. รายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์เป็นวิชาที่ทำให้เกิดความสนุกสนาน	3.22	ปานกลาง
5. ข้าพเจ้าไม่สบายใจทุกครั้งที่ยื่นรายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์	3.56	ดี
6. รายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์เป็นวิชาที่มีความสัมพันธ์กับรายวิชาอื่น	4.11	ดี
7. รายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์เป็นวิชาที่ต้องใช้สมองมาก	4.98	ดีอย่างมาก
8. การเรียนรายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์ช่วยให้ชีวิตก้าวหน้า	3.28	ปานกลาง
9. รายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์เป็นวิชาที่เรียนรู้ได้ยากมาก	4.16	ดี
10. ข้าพเจ้าชอบสื่อการสอนของรายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์	3.41	ดี
11. ข้าพเจ้ามีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้นจากการทำแบบฝึกหัด ทบทวนก่อนสอบ	3.65	ดี
12. รายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์มีส่วนช่วยในการประกอบอาชีพในอนาคตหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4.19	ดี
13. รายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์ไม่ได้ช่วยให้บ้านเมืองเจริญ	3.04	ปานกลาง
14. ข้าพเจ้ามีความสุขมากเมื่อได้เรียนรายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์	3.38	ปานกลาง

สรุปและวิจารณ์

จากการศึกษาเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อรายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์ พบว่านักศึกษามีค่าเฉลี่ยเจตคติจากแบบสอบถามทั้งหมด 14 ข้อ คิดเป็น 3.78 คะแนน แสดงว่านักศึกษามีเจตคติที่ดี โดยถือว่าเป็นแนวโน้มที่นักศึกษาจะตอบสนองในทางที่พึงพอใจต่อสภาพในการจัดการเรียนการสอนรายวิชา 710201 กฎหมายและจรรยาบรรณเกี่ยวกับสัตว์ ซึ่งเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนนั้น ส่งผลสำคัญต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา การวัดเจตคติจะทำให้ผู้สอนสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักศึกษามากขึ้น โดยเจตคติ (Attitude) หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงออกมาในทางบวก หรือทางลบ เช่น ความพอใจ ความไม่พอใจในการส่งงาน ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งวัดได้จากแบบวัดเจตคติ (บุญญลักษม์, 2552) โดยไรลีย์ (Riley, 2009 อ้างโดย บุญญลักษม์, 2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ในการจัดการปัญหาในห้องเรียนระหว่างความสัมพันธ์ของครูและนักเรียน พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของคุณลักษณะของวิชาชีพครูมีผลต่อเจตคติของนักศึกษา แต่อย่างไรก็ตามการวัดเจตคติครั้งนี้มีข้อจำกัดประการหนึ่งคือ ผู้วิจัยได้ทำการวัดเฉพาะส่วนที่จัดการเรียนการสอนด้านกฎหมายเท่านั้น ไม่ได้ครอบคลุมไปยังด้านจรรยาบรรณ เนื่องจากยังจัดการเรียนการสอนภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2561 ยังไม่แล้วเสร็จ ถึงแม้ว่าค่าเฉลี่ยเจตคติ เป็น 3.78 คะแนน ซึ่งแสดงว่านักศึกษามีเจตคติที่ดี แต่เมื่อสังเกตจะพบว่าคะแนนดังกล่าวมีค่าคะแนนค่อนข้างต่ำที่สุดของช่วงคะแนนในระดับเจตคติที่ดี โดยเฉพาะในข้อ 7. พบว่านักศึกษาเกือบทั้งหมดมีค่าคะแนนค่อนข้างต่ำที่สุด ซึ่งแสดงว่านักศึกษามีเจตคติค่อนข้างไปในทางที่ไม่ดี ซึ่งอาจจะเป็นลักษณะของรายวิชาที่ต้องมีการจดจำตัวบทบัญญัติของกฎหมายให้ได้ก่อน แล้วจึงจะสามารถนำไปปรับใช้กับสถานการณ์ได้ นอกจากนี้จะพบว่าในข้อ 3. และข้อ 9. มีค่าคะแนนค่อนข้างต่ำที่สุด ซึ่งทั้ง 3 ข้อเป็นลักษณะคำถามที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ นักศึกษาให้ความคิดเห็นในคำถามปลายเปิดใน

ลักษณะใกล้เคียงกัน ดังนี้ 1) เนื้อหาด้านกฎหมายมีความยากลำบาก เนื่องจากต้องอาศัยความจำ เป็นอย่างมาก เช่น ต้องสามารถจดจำบทบัญญัติของกฎหมายได้ 2) เนื้อหาด้านกฎหมายมีความสับสนทำความเข้าใจได้ยาก เนื่องจากบทบัญญัติกฎหมายต้องมีการตีความ และเมื่อมีความซับซ้อนของตัวอย่างข้อสอบอุทธรณ์ ทำให้เกิดความสับสนได้โดยง่าย 3) อาจารย์ผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ควรเน้นเนื้อหาวิชาให้มีความเหมาะสมกับนักศึกษาโดยสอนเน้นเฉพาะเนื้อหาที่มีประโยชน์ต่อนักศึกษา 4) อาจารย์ผู้สอนควรมีวิธีที่คนให้นักศึกษารับชมบ้าง 5) อาจารย์ผู้สอนควรจัดให้มีทัศนศึกษานอกสถานที่ หรือนำนักศึกษาไปนอกสถานที่ในบางครั้ง ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำคัญที่สามารถให้อาจารย์ผู้สอนนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและเพื่อให้การเรียนการสอนได้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเต็มที่

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎพร ประสิทธิ์วิเศษ. 2553. ทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อเรียนวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์.
- กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- กิตติยา สีอ่อน. 2547. โมเดลเชิงสาเหตุประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสำหรับกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เดือนใจ ทองดี. 2549. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์ (e-Learning) กับการเรียนรู้แบบปกติ. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- บุญญลักษม์ ด่านานิจตร. 2552. งานวิจัยในชั้นเรียนเรื่องการศึกษาเจตคติของนักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อรายวิชาทักษะการสื่อสารเพื่องานธุรกิจ

เทคโนโลยี. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนดุสิต.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2547. ระเบียบวิธีวิจัย
ทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: จามจุรี
โปรดักท์.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2557. กรอบ
มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา. (ระบบ
ออนไลน์) แหล่งข้อมูล [http://www.mua.
go.th/users/tqf-hed/news/news8.php#](http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/news8.php#)

เอกลักษณ์ สู่ประโคน. 2554. การวัดเจตคติที่มีต่อ
วิชาเครื่องรับโทรทัศน์ของนักเรียน ระดับชั้น
ปวช.2 แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์. (ระบบ
ออนไลน์) แหล่งข้อมูล [http://www.rttbc.
ac.th/www_v/V/e/2554/54_1-1.pdf](http://www.rttbc.ac.th/www_v/V/e/2554/54_1-1.pdf)